

Пепиниеристъ

Списание на дружеството на българскитѣ пепиниеристи.

Нехайството на пепиниеристи и лозари.

Само тъй — нехайство можемъ да наричемъ незаинтересоваността, съ която се отнасятъ пепиниеристи и лозари къмъ застраховката и затваряне на границата за чуждестраненъ материалъ.

Нека разгледаме поотдѣлно тия два въпроса за да ни стане ясно, че това е тъй.

Параграфъ 4 отъ условията за застраховане на земл. произведения отъ градушка, гласи: „Застраховатъ се плодетѣ, или ония части, за които растението се отглежда“.

Лозята се отгледватъ за плодътъ, носенъ отъ лѣтораститѣ и въпрѣки това, миналата година се приемаха слѣдъ прѣцвѣтяването. Сега е дадено право на притежателя да прави застраховката прѣди и слѣдъ прѣцвѣтяването.

Навѣрно се е съзнало противоречието между изричното постановление на параграфа и приложението му въ дѣйствието.

Добрѣ. Щомъ се възприема застраховката и прѣдъ цвѣтението, значи застава се вече на вѣрното положение, че лозата трѣбва да се застрахова заради лѣтораститѣ, които ще носятъ плода. Затж, абсурдъ е, да се мисли, че можемъ да имаме плодъ безъ тѣхъ. Но какво нѣщо е плодътъ, ония части отъ лозата, както е това при майкитѣ и самитѣ лози, поставени въ вкорѣнилището. Всичко това прѣдставлява изхарченъ капиталъ, когато искаме да получимъ съ дивидентитѣ му, било отъ плода на лозето, отъ лѣтораститѣ на маточниците, или пѣкъ отъ самитѣ облагородени лози. Тѣй поставенъ въпросътъ, излиза, че трѣбва да се застрахова самиятъ капиталъ, безъ да става нужда да се питае за кои части ще се застрахова растението. Но, когато се изразходва капиталъ, както за лозята тѣй и за майкитѣ и вкорѣнилищата, питае — защо тѣ се изоставятъ? . . .

Ния не виждаме разумни основания, нито пѣкъ знаеми да е казано нѣкъждъ защо се изоставятъ отъ застраховка.

Това е първиятъ въпросъ, къмъ който се задоволяваме само да се питае, защо се изоставятъ. Това е и най голѣмиятъ протестъ. Слѣдъ всичко това слѣдва да се запита — ме нужно ли е да чакаме благоволение отъ вѣнъ?

Другиятъ въпросъ е, въпросътъ за затварянето на границата за външенъ материалъ.

Възможно е въ първитѣ години на вноса, французскитѣ търговци на лозовъ материалъ да сж доставяли доброкачественъ и автентиченъ материалъ, но напоследъкъ, разгалени отъ добриятъ пазаръ, които имъ оказахме, почнаха да забравятъ сортоветѣ. За тѣхъ вече не е важно какъвъ сортъ се търси — американски лози се искатъ, луди пари даватъ хората за тѣхъ. За колко време ще се събератъ и стигнатъ въ България, и това не е важно — сдѣлката е направена, и по силата на това по-добръ, приеми материала и го изгори, ако не си доволенъ, отколкото да се разправяшъ.

Да му мисли българското лорарство.

Най добри свѣдения могатъ да ни дадатъ, комисииѣ по приемане на материала, но какви сили налагатъ и тѣмъ мѣлчание?! . . . Важното е, че напоследъкъ нѣма вече разлика между американскитѣ сортове — всѣкои отива на всѣкъдѣ, тава е послѣдното изобретение съ търговията на лозовъ материалъ.

Нѣкакъвъ си чападжия въ Земл. Знаме въ статията си: „Добри ли сж нашитѣ възобновени лозя“, слѣдъ като се нахвърля върху г. г. Мариновъ и Сирковъ, като ги вини въ неоснователни твърдения, изтъква, че възобновенитѣ лозя не биде добри. Но кое поставя за причина, ние не можахме да разберемъ.

Въ дългитѣ цитати и примѣри, никждѣ не срѣснахме да се запитва отъ гдѣ иде злото. Това сж тѣ виновницитѣ — г-нъ Мариновъ и г-нъ Сираковъ. Навѣрно, защото сж се натоварвали съ благородни инициативи. А границата? . . . Автентичностъ? . . . Аклиматизация . . .

Не спекулативни интереси, а интереситѣ на лозарството налагатъ затварянето на границата. Лозята сж послѣдната инстанция където материалътъ, идящъ отъ гдѣ и да е, какъвъ и да е, гдѣто ще се спре. Интересъ отъ разрѣшението на тоя въпросъ иматъ първо лозаритѣ, а послѣ пепиниериститѣ. Ако туй бездѣйствие нарекохме нехайство, за което не просимъ извинение, то е защото пепиниеристи и лозари до сега сж могли само да сипятъ луди пари, безъ да знаятъ защо.

Старата лѣстителка, надеждата ги е подмамила и тѣ не сж закѣснѣвали да се опитватъ на французкия пазаръ. Обаче, послѣднитѣ години на търговията съ чуждестраненъ материалъ имъ доказаха, че отъ тоя пазаръ не може да се очакватъ успѣхи за нашето лозарство. Единъ французинъ, който прѣди година бѣ идвалъ въ България, за да се запознае по отблизо съ копувачитѣ и пазаря изобщо, на гладкитѣ лози, въ отговоръ на това, че изпратенитѣ лози сж много тънки, казалъ, че могатъ да се надуятъ съ *помпа*.

Значи слѣдъ като сж минали въ България могатъ и съ pompa да се подуватъ.

Ако искаме разрѣшението на тоя въпросъ отъ министерската маса, това нѣма скоро да бжде и значи нашето лозарство да върви съ костенурски крачки. Тази мисль нѣма да доказваме сега, защото трѣбва да се спремъ на въпросътъ по какъвъ начинъ да се направятъ нови постѣпки прѣдъ официалната властъ за забраняването на вноса и застраховката.

Ние сме на мнѣние, че министерството може да разрѣши тоя въпросъ възъ основа на заблѣжката въ закона, която гласи, *че ако министерството намѣри за нужно може да стори това и по-рано*. Обаче, министерството, види се, още не е намѣрило за нужно. И нека не винимъ него, защото до сега нито българскитѣ лозари, нито българскитѣ пепиниеристи сж се изказвали въ смисль за да намѣри министерството за нужно.

На управителния съвѣтъ прѣдстои, когато се събере да разрѣши въпроса за екскурзията, да се занимае и съ тоя въпросъ. Съ апелъ да покани вички лозари въ страната да покриятъ министерската маса отъ различни краища съ искания първо за затваряне на границата, а послѣ и редъ други лозарски въпроси.

Нека ни стрѣтнатъ прѣснатитѣ до сега срѣдства.

Стига толкозъ нехайство.

Лозовата пероноспора (манѧ) и лѣкуването ѝ.

Пероноспората, извѣстна между населението подъ името „манѧ“, е една отъ най-опаснитѣ растителни болести на лозята. У насъ тя вече нѣколко години върлува и прави грозни опустошения при все че противъ нея има сигорно срѣдство. То напр. въ варненско тя извърши голѣми поврѣди миналата и по-миналата година въпрѣки обстоятелството, че почти всички хора, иматъ лозе, прѣскаха. Прѣдъ видъ на това ние намираме за много прѣстно и наврѣмено да се върнемъ по този важенъ въпросъ за да направимъ нѣкой блѣжки и пояснения, защото знаемъ *положително* че много хора, който прѣскатъ лозята си, добиватъ лоши резултати и впоследствие се чудятъ защо тъй.

Прѣди всичко, у насъ лозаритѣ, почти всичкитѣ, сж усвоили лошата практика да теглятъ варъта при приготвянето на разтвора. А при този начинъ на работене, именно, се заключава една отъ най-голѣмитѣ грѣшки за неуспѣха (а въ нѣкой случай даже) и за врѣдата отъ прѣскането.

Защото има още доста хора у насъ, които казватъ: „Ха, пръскането ли? Та и то нали гори листата“. А други: „пръскането не помага противъ маната. Въ сжщностъ, обаче, и единтъ и другитъ сж въ заблудение. И ето защо ние казваме и твърдимъ, че *при приготвянето на разтвора, за пръскане противъ пероноспората, не само не е нужно, но е и върдно топенето на варьта*. Не е нужно затуй, защото употребяваната варъ бива повече или по-малко почиста — тя съдържа разни чужди примѣси, слѣдователно дѣйствието ѝ е различно. Отъ туй пъкъ слѣдва че колкото и точно да е притегли варьта *не е възможно, по никакъ начинъ, да се приготви точенъ разтворъ*. А щомъ получения разтворъ не е точенъ, въ резултатъ ще имаме неуспѣхъ и врѣда.

Слѣдъ горѣказаното нужно е да кажемъ, че *най-сигурното и точно* приготвено на разтвора става съ помощта на така нареченитъ *реактивни книжки*. Отъ тѣхъ се употребяватъ: *лакмусова синя и фенолфталеинова бѣла*. Такива книжки всѣки може да се достави по за 10 — 20 ст. отъ всѣка аптека или дрогерия за да си служи 2—3 и повече години. Важното е още, че съ тѣхъ може да си служи и най-неграмотния.

Ето и самия начинъ за работене съ тѣхъ: имаме напр. да приготвимъ общъ разтворъ отъ 100 литри. Въ единъ дървенъ или глиненъ сждъ (никога не въ металенъ) се разтвара синия камъкъ; разтварянето да се извършва отъ студена вода, а не съ горѣща както нѣкои правятъ. Въ другъ сждъ се приговя варовия разтворъ, като варьта се взема произволно, но винаги се гледа да се взема повечко. Слѣдъ приготвянето на двата разтвора, се пристѣпя къмъ размѣсването имъ. При послѣдното ще си служимъ съ реактивнитъ книжки и то тъй: 1) Ако си служатъ съ синята лакмусова, най-първо ще я потопимъ (едно малко парченце) въ разтвора отъ синия камъкъ вслѣдствие на която тя ще почервенѣе. Подиръ туй ще се почне сипването (по-малко и постепенно) на вариевия разтворъ и сжщеврѣменно, ще се бърка съ нѣкаква дървена бъркачка. Едновременно съ сипването и бъркането ще потопвате, на често, почервенѣлата книжка до тога до като почне да става пакъ синя. Това промѣнение въ цвѣта на книжката показва, че сипаната варъ въ синъ-камъковия разтворъ е неутрализирила свободната сѣрна киселена въ послѣдния. Съ сжщата книжка, и споредъ казаното, ще си послужимъ да направимъ общия разтворъ или слабокиселъ, който е за прѣдпочитане, или неутраленъ. Значи да сипишъ *точно* нужното количество варъ ще ни послужи реактивната книжка промѣнението на цвѣта ѝ. 2) Ако ли пъкъ си служимъ съ фенолфталеиновата книжка, ще сипвате отъ вариевия разтворъ до тогава до като бѣлия цвѣтъ на книжката се измѣни въ розовъ.

И тукъ ще постъпимъ споредъ случая — дали общия разтворъ да оставимъ киселъ или неутраленъ.

Отъ смѣсането на вариевия съ синъ-камъковия разтворъ се уобразува калциевъ сулфатъ (глизъ) и хидратенъ мѣденъ окисъ, които е неразтворимъ. За да укажа разтвора, веднага слѣдъ прѣскането, свое убийствено дѣйствие върху старитѣ (сѣменцата) на переноспората, трѣбва да се остави слабокиселъ за да има мѣдъ въ разтворено и лесно разтворимо състояние въ форма на сулфатъ. Постепенното пѣкъ и продължително дѣйствие на разтвора е усигурено отъ хидратния мѣденъ окисъ. Именно това послѣдно съединение подъ дѣйствието на атмосферната вжглена киселина, се прѣвръща първо въ неразтворимъ неутраленъ карбонатъ, а подирѣ въ разтворимъ бикарбонатъ. Този послѣдния ще попрѣчи прокълнаването на попадналитѣ по-късно спори върху лозовитѣ листа, слѣдователно ще попрѣчи на заразяването напоследнитѣ*).

Горѣизложеното направихъ за да се схване отъ всѣкого лошия резултатъ отъ лошо приготвения разтворъ какъвто, обикновено, правятъ у насъ. Имено тукъ се срѣщатъ два случая: 1) въ общия разтворъ остава въ голѣмо количество разтворена мѣдъ; такъвъ разтворъ може да причини изгаряне по листата, като се е случвало на много мѣста и 2) общия разтворъ не съдържа нито слѣда отъ разтворена мѣдъ поради многото прибавена варъ; такъвъ разтворъ не може да прояви веднага своето смъртоносно дѣйствие върху спорнитѣ и ето защо, прѣскането съ подобенъ разтворъ, въ повечето случаи, бива неуспѣшно. На такъвъ разтворъ, отъ една страна, се дължи голѣмото поврѣждане на лозята и прѣвъ послѣднитѣ двѣ години, а отъ друга — на много късно то прѣскане — слѣдъ като переноспората се бѣ появила.

Горнитѣ си бѣлѣжки ще завършемъ съ слѣднитѣ думи: лозари, ако искате да негубите врѣмето и паритѣ си по прѣскането, и ако искате да не обвинявате повече това по-

*) Напоследъкъ въ чуждестранныя печатъ се повдигана доста шумъ и се заведе интересна полемика, които впрочемъ още продължаватъ, въ смисълъ че едни намиратъ какво досегашния начинъ на прѣскане — прѣскане горната повърхност на листата, не билъ ефикасенъ, слѣдователно трѣбвало да се изостави и за напредъ да се прѣска долната част на листата. Други лозарски капациети, между които извѣстния френски професоръ г Ravaz, намиратъ че не е необходимо да се измѣни досегашната практика за прѣскането на лозовитѣ листа. И нашето скромно мнѣние по въпроса се присъединява къмъ онова на г. Ravaz. Ето защо, безъ да отричаме че прѣскането долната страна на листото ще е полезно, намираме че и досегашния начинъ на прѣскане е ефикасенъ и достатъченъ винаги, когато прѣскането е извършено както е казано по-горѣ. Това казваме осланяйки се и на личнитѣ ни наблюдения и практика. Вънъ отъ туй, както казва и професоръ Ravaz, прѣскането даже съ приспособени прѣскалъ, долната част на листата, би била трудна и продължителна работа, поне за едритѣ и срднитѣ лозарски стопанства. Въ заключение: всѣки който би можалъ и който би искалъ да напръска долната страна на листата безъ, разбира се, да изоставя горната, не би сторилъ злъ.

слѣдното, а сжщо и ученитъ лозари, придържайте се о слѣднитѣ главни правила: 1) служете си при приготвянето на разтвора съ горѣпосоченитѣ реактивни книжки; 2) Служете си винаги съ прѣсенъ разтворъ — днешния за утрѣ не неоставяйте; 3) прѣскайте своеврѣмено — прѣди да се появила болестъта и 4) прѣскайте добрѣ и внимателно — разтвора да излезе изъ прѣскачката въ видъ на мъгла и да се напрѣскаватъ всичкитѣ зелени части на лозата.

Евксиноградъ, 1912 г.

И. И. Хранковъ.

Вино или бира?

Употрѣбявай по-малко вино за стомаха си.

(Св. Павелъ)

Пий, но не пий освѣтъ добро вино,

Синъ на слънцето и земята,

Това е единственото божествено питие.

(Jean Richapin)

Съ подобни на горнитѣ мисли ние бихме могли да изпълнимъ цѣли страници, но цлѣтата ни не е такава. Ние ще почертаемъ само обстоятелството, какво до колкото се простиратъ нашитѣ свѣдѣния и знания, *нигдѣ* не сме срѣщали и чели като горѣ прѣведенитѣ мисли досѣжно бирата. А това обстоятелство не е ли краснорѣчво доказателство че бирата не е заслужавала и не заслужава подобна честъ?!

Въ България до прѣди нѣколко години бирата бѣ много малко употребявана и популярна. Нея я пиеха *по-интелигентнитѣ* хора и то въ градоветѣ, а въ селата тя бѣше почти непозната. На бирата се гледаше както на нѣщо *модърно* и *привилегировано*. Но ето, че онова положение на нѣщата се значително измѣни — хората захванаха и захващатъ да употребяватъ все повече и повече бира. И днесъ бирата се разнася и въ най-затѣтитенитѣ български села. Порано мнозина уподобяваха и съ ирония казваха: „ха, бирали, та това е кон. . . .“, а днесъ сжщитѣ хора охотно я поглѣщатъ. Като неминуемо слѣдствие отъ горния обратъ на нѣщата бѣ и е увеличение числото на биренитѣ фабрики и бирарии, които почнаха да никнатъ като гъби слѣдъ дъждъ. И работата отиде до тамъ, че напоследъкъ на всѣкъждѣ се оказвало недостигъ отъ бира, а сжщеврѣменно на всѣкъждѣ и мнозина се оплакватъ отъ коремоболіе! Мнозина казватъ: „много прѣсна е пуцината — не е отлежела“, а други приказватъ: „Стипчива е тази ваджия — има вкусъ като на сода, не мяза на бира“ и т. н. И въпрѣки всичко това, сжщитѣ хора продължаватъ да я смучатъ, а биренитѣ фабрики и удивително многото бирарии не могатъ да не бждатъ доволни отъ такова положение!

И тази голѣма и розочорователна ненормалност се дължи, до известна степенъ, на филоксерната криза. Съ други думи казано, дължи се на много бавно възобновяване на унищоженият ни стари лозя, а впоследствие на малкото производство на добро вино.

Че възобновяването на лозята ни върви бавно и не твърдѣ рѣшително се вижда и отъ официалната ни статистика. Причинитѣ за това сж много, но една отъ най-сериознитѣ споредъ нашето схващане, е голѣмото производство и невѣроятното употреблѣние на бирата. Впрочемъ такова схващане на положението сподѣлятъ мнозина лозари и винари, съ които сме имали разговоръ по въпроса. Тукъ е умѣстно, обаче, да изкажа съжалението си че всичкитѣ тѣзи хора, които сж пряко заинтересовани отъ положението, оставатъ само зрители и съ скръстени ръцѣ очакватъ да имъ падне „манна“ отъ небото.

И, наистина, колко тжжно е да гледа човѣкъ на много мѣста, вмѣсто цвѣтущи винарници, бирини фабрики. Колко жалко и невѣроятно е да глѣда човѣкъ нѣкакви си *ужъ винарски дружества*, които се заличаватъ съ държане на бюфети и продажба на бира! Така прѣди 2 години, когато ходихме въ Плѣвенъ — единъ отъ бившитѣ първостепени лозреско — винарски центрове, ние бѣхме неприяно изненадани и натжжени при видѣтъ на тамкашната бирена фабрика, за която прѣди десатина година и помисълъ не е имало.

Слѣдъ горѣизложеното, нужно е да си поставимъ въпросътъ: този образъ и това течение добри ли сж — рационални сж въобще? на който смѣло и безъ колебание отговаряме отрицателно и то по слѣднитѣ съображения:

1) Прѣди всичко въ здравословно отношение не може и дума да става за сравнение между виното и бирата (разбира се и двѣтъ питиета натурални). Единъ отъ убѣдителнитѣ за това факти е: ние поне не знаеме лѣкаръ, който да е прѣпоръчалъ и прѣписалъ на боленъ бира. Напротивъ винаги прѣпоръчватъ и прѣписватъ вино и то „старо винце“.

2) България е, между другото, лозарска страна, слѣдователно, логично и рационално е тя да си остане такава. Тукъ, може би, биха ни възразили: — добрѣ, но и за производството на бирата е нуженъ суровъ земледѣлски материалъ като: ечамикъ, хмѣлъ. На подобно възражение нашия отговоръ е: първо, по-голѣма частъ отъ суровия материалъ за добиването на бирата е бистрата *водица* и второ произвеждания ечмикъ ще продължава да се харчи безъ бирата, като по-рано — нека ечимикъ да има. Впрочемъ, това се знае отъ земледѣлцитѣ.

3) Бираджийството е концентрирана индустрия — производството на бирата е фабрично предприятие, отъ което малцина се позуватъ. Земледѣлцитѣ могатъ прѣспокойно безъ него — земледѣлието имъ нѣма да страда и

4) Лозарство — винарството ни, напротивъ, храни голѣма частъ отъ българското население, а и държавата има несравнено по-голѣма полза отъ него нежели отъ бираджийството. То — лозарство-винарството, не е и не може да бѣде фабрично предприятие.

На край ние призоваваме вниманието на всички, които въпросътъ засега отъ близо или далеко. А специално ние канимъ лозаритѣ и винаритѣ да размислятъ сериозно върху интереситѣ си и да взематъ своєврѣмено нужнитѣ мѣрки за охранването имъ. По този случай, както другъ пътъ и на друго мѣсто, ние считаме за добръ да имъ прѣпоръчаме здружаванията. Разединени, както сж сега, тѣ винаги ще срѣщатъ спънки и ще мислятъ непостежимо онова, което е по силата на общитѣ условия. Защото нашето дълбоко убеждение е: не може да се мисли и иска особенъ успѣхъ въ лозарството ни, ако паралелно и едноврѣмено не успѣва винарството ни. А за да има успѣхъ и за да може да се рационализира послѣдното, необходимо нужно е да се проагитира употреблението и увеличението консумацията на виното — това благородно и благотворно питие. Прочие, нека всички приемъ отъ това питие, което тъй заслужано е било възпѣвано отъ най-древнитѣ врѣмена и продължава да бѣде възпѣвано и до днесъ, за да бждемъ здрави, бодри и енергични и за да ускоримъ и усилимъ напредъкъ на лозарство-винарството ни. А бираджийството и бирата нека се развиватъ въ онѣзи страни, въ които природата не е благоволила да ги надари съ вирѣнето на лозата — майката на виното.

Евксиноградъ.

И. И. Хранковъ.

Засаждане и отглеждане на присаденитѣ лози въ вкоренилището.

Изборъ и приготовление на почвата,

Условията, на които трѣбва та отговаря едно мѣсто за добро вкоренилище сж слѣднитѣ:

1) Мѣстото, на което ще садимъ лозитѣ, да може лесно да се напоява.

Влагата е едно отъ най-необходимитѣ условия за успѣха на присаденитѣ лози въ вкоренилището. При ржтенето

на лозитѣ съ мжхъ или другъ материалъ, тѣ пушатъ зачатъци отъ коренчета (калусъ) или пѣкъ малки коренчета; е добръ, за да могатъ тия нѣжни коренчета да се развиватъ винаги свѣжи, незастрашавани отъ суша, трѣбва да имъ се дава отъ врѣме на врѣме вода, особено когато се случатъ мѣсеци на бездѣждие. Присѣтствието на повечко влага е потрѣбно и отъ друга гледна точка; тя (влагата) разтвара въ себе си хранителни материи, находящи се въ почвата и ги прави по тоя начинъ по лесно и въ по голѣмо количество поглѣщаеми отъ слабитѣ коренчета. Зазбира се, водата може по своя естественъ пжтъ да се прѣкарва прѣвъ вкоренилището и да го напоява, или по необходимостъ, да се изкачва посредствомъ помпи турбини и др.

2) Почвата да бжде рохка.

Рохкитѣ почви прѣдставляватъ много добра срѣда за правилното развитие на коренната система у младитѣ и слаби лози, било за туй, че позволяватъ за безприпятственото ѝ растене и ширене, било за туй, че въ тия почви въздухътъ има свободенъ и голѣмъ достѣпъ, обстоятелство, което гарантира нормалното дишане на коренчетата. Нека слѣдователно да не се страхуватъ лозари и пепиниеристи, че почвитѣ, прѣдзначени за вкоренилища, често пжти поради извѣнрѣдна рохкавостъ (пѣсчливитѣ) ще бждатъ недостатъчно богати, за да отхранятъ лозитѣ. Съ едно разумно торене тия почви ще се сдобиятъ съ онова, що имъ липсва, още по-вече, че лозитѣ тукъ (въ вкоренилището) прѣстояватъ сравнително кжсо врѣме, та нѣматъ нужда отъ натрупани въ изобилие хранителни материали въ почвата, които поради бавното си разложение, често пжти оставатъ неизползвани още сжщата година; както ще видимъ по кжсно, на вкоренилищата могатъ да се даватъ, чрѣвъ торене, всѣка година хранителни вѣщества готови да бждатъ употребени още сжщото лѣто отъ лозичкитѣ.

Пѣсакливо — глинеститѣ наносни почви край рѣкитѣ прѣдставляватъ почви згодни за цѣлѣта; особено тия, находящи се край брѣговетѣ на бавнотекущитѣ рѣки.

3) Почвата да джде топла.

Да бжде топла една почва значи да получава тя отъ слнцето по възможностъ по-вече топлина; има почви равни, ненаведени на никждѣ, незасѣнчвани нито отъ върхове, нито отъ сѣнчасти дървета, и на тия почви нищо не прѣчи да се отопляватъ лесно. Обаче много по-лесно ще се отопляватъ ония почви, които сж наклонни на югозападъ или югъ, стига тоя наклонъ да не прѣдставлява прѣчка за доброто обработване на почвата и за напояването най-главно; въ всѣки случай слабо наклоненитѣ почви на юго-западъ

или югъ сж за прѣдпочитане. Не трѣбва да се забрави, че и физическитѣ свойства на почвата оказватъ влияние върху по лесното или по мжчното стоплюване. Почви сбити и влажни по своето естество и които на обикновенъ езикъ се казватъ клисави — сж обикновено и студени; такива почви, поради ниската си температура и недостатъчния си въздухъ, забавятъ разлаганено на хранителнитѣ почвенни материй и съ това наедно прѣчатъ за нормалния растежъ на отдѣлнитѣ лози.

Въ топлитѣ почви винаги можемъ съ успѣхъ да изсаждаме лозитѣ по рано напролѣтъ, безъ да се страхуваме, че поради ниската почвенна температура, тѣ ще се забавятъ въ своето развитие. Това развитие, безъ съмнение, ще бжде обезпечено, все тѣй нормално и силно, и прѣзъ всичкото врѣме — до узрѣването на лѣтораститѣ.

Избѣгвайте най-вече усойнитѣ мѣста за вкорѣнилища!

4) *Вкоренилището да не задържа за дълго врѣме росата.*

Всички мѣста обградени съ храсталаци отъ по-вече страни, или пъкъ заобиколени сжщо отъ много страни съ водни канали, сж постоянно прѣдметъ на чести оросявания; тамъ росата остава за дълго врѣме прѣзъ деня и при удобна температура, каквато не липсва прѣзъ лѣтнитѣ мѣсеци, прѣдставлява добро условие за развитието на маната, тѣй опасна за нежнитѣ лози въ вкоренилището. Бивалъ съмъ очеvideцъ, какъ при реченитѣ условия, лозитѣ въ вкоренилището да се прѣкатъ дори по 15—20 пжти, безъ да се успѣе да се запазятъ тѣхнитѣ листа въ своята цѣлостъ.

Приготовлението на мѣстото за вкоренилище се състои прѣди всичко въ риголването (обрѣзване на почвата).

Най-удобното врѣме за риголването е къмъ края на лѣтото (м. Августъ); по тоя начинъ се дава възможность на почвата да се изложи на дѣйствието на силното слънце и по късно на зимнитѣ студове — фактори отъ голѣмо значение за *узрѣването* на обърнатото мѣсто. Често пжти обаче, поради липса на ефтени работници, или поради други по налѣжащи полски работи, риголването неможе да се извърши въ казаното врѣме. Въ такъвъ случай то безъ друго ще се отложи за по-късно врѣме, като не се забрави, че пакъ, колкото по рано се риголва, толкова по добръ; риголването слѣдователно прѣзъ Октомври ще е по добро отъ това прѣзъ Ноември, послѣдното по добро отъ риголването прѣзъ Декември и пр.

Ще забѣлѣжатъ съ право нѣкои, че въ насъ обикновено къмъ края на лѣтото е суха почвата и мжчно се работи; по мжчно и по скжпо, нѣ затуй пъкъ по полезно и слѣдователно въ края на краищата по ефтено.

Дълбочината, на която трѣбва да се риголва почвата за вкоренилище, е добръ да се движи между 40 и 50 с. м., въ зависимост отъ дължината на подложките и отъ сбитостта на почвата; при по кжси подложки и по рожка и свѣжа почва, ще бжде достатъчно, ако почвата се риголва на 40 с. м., а при обратенъ случай по дълбоко. Разбира се, че по дълбоко отъ това риголване не е врѣдно, освѣнъ за кесията.

Съ плугъ или съ лопата да риголваме?

Неще и дума, че съ плугъ риголването излиза много по на смѣтка, отъ онова извършено на ржка — съ лопата. Тази ефтения обаче е само на приказка. Съ риголването ний имаме нужда да обърнемъ долния почвенъ пластъ отгорѣ, а на негово мѣсто да докараме горния пластъ, съ който едва зараждающитѣ корѣнчета ще дойдатъ въ непосредствено съприкосновение и който пластъ именно съдържа почвенитѣ хранителни материали въ форма по пригодна да бжде приета отъ тия слаби коренчета. Тази цѣль може да бжде постигната най-добръ когато обръщаме съ лопата, а не съ плугъ, който може наистина да раздроби почвата на исканата дълбочина, безъ обаче да ни даде едно съвършено обръщане на почвенитѣ пластове, обстоятелство отъ голѣма важностъ за младитѣ лозички.

Независимо отъ това, при риголването съ лопатата, много по лесно се изкарватъ на повърхността коренитѣ на троската (ширея) и по този начинъ се попрѣчва на развъждането му.

И опититѣ най послѣ сж доказали, че върху вкоренилища, риголвани съ лопата, при еднакви други условия, процѣнтътъ на прихваналитѣ лози е по-голѣмъ, което не значи друго освѣнъ, че въ края на краищата този начинъ на риголване е по износенъ и слѣдователно за прѣдпочитане.

Прѣди да се захване съ засаждането на лозитѣ, риголването мѣсто се брани, съ цѣль да се изравни добръ и да се разтропчатъ и малкитѣ групи, останали слѣдъ риголването по повърхността на почвата; почиства се по тоя начинъ мѣстото и отъ буренитѣ, които още могатъ да сж останали въ малко количество.

* * *

З а с а ж д а н е.

Врѣмето за посаждането на облагороденитѣ лози зависи безъ друго отъ по ранешното или по късно облагородяване и ржтене на лозитѣ. Но затуй пкъ облагородяването не трѣбва да се прѣдприема много рано, въ който случай излѣзлитѣ отъ стратификалната лози ще намѣрятъ почвата въ вкоренилището още достатъчно студена, за да могатъ веднага да продължатъ започнатата си вегетация. Често

пжти, въ подобни случаи, лозитѣ прѣкарватъ дълго врѣме въ вкоренилището въ застой, което е рисковано. Въ всеѣки случай засаждането на лозитѣ трѣбва стане, когато почвата въ коренилището е достатъчно суха; мократа земя се събхтва лесно, втвърдява се и прѣдставлява по тоя начинъ срѣдѣ много мжчна за развитието на коренчетата, които калусятъ ще пустне. Ако лозитѣ сж готови вече за изсаждане, а почвата е влажна силно, нека се почака да изпржне; лозитѣ макаръ и готови, мѣма да се поврѣдятъ, ако почакатъ нѣколко дни, стига само да не имъ се дава по вече прѣдишната висока температура.

Направлението на браздитѣ, въ които ще се поставятъ лозитѣ, добръ е, при възможность, да е отъ изтокъ къмъ западъ; по тоя начинъ ще се даде възможность, на всичкитѣ лозички да се огрѣватъ еднакво отъ слънцето, безъ да се засѣнчватъ едни други, тъй като тѣ се садятъ гжсто една до друга въ редоветѣ (8—10 с. м.), а самитѣ редове отстоятъ на значително расстояние единъ отъ другъ (0.80—1 м).

Не трѣбва да се забравя, че свѣтлината и топлината сж два фактора, отъ които е въ голѣма зависимость успѣха въ вкоренилището.

При прѣнасянето на сандѣцитѣ съ ржтенитѣ лози въ вкоренилището, трѣбва да внимаваме да не се излагатъ на слънцето, било за да не засѣхва спойката, било да не прѣгорятъ малкитѣ и жълти още филизчета, ако такива сж успѣли да се развиятъ; това ще се постигне, когато се носятъ на вкоренилището по толкова сандѣци, колкото могатъ да бждатъ изсадени за половинъ или цѣль денъ. Сандѣцитѣ послѣ цѣли или наченати, да се покриватъ съ нѣкое зебло, чулъ и пр., за да не ги грѣе слънцето направо.

Браздитѣ се отварятъ, по дължината на означенитѣ редове, съ права лопата (лизгаръ), толкова дълбоки и широки, колкото единъ добъръ лизгаръ. Брѣгътъ на браздата, о който ще опрѣ всеѣка отъ лозичкитѣ, нека е слабо наклоненъ; ако направлението на редоветѣ е спазено отъ изтокъ къмъ западъ, наклония брѣгъ на всеѣка бразда ще бжде сѣверния, та опрѣни о него гърбоветѣ на лозитѣ, пжпката на калема да гледа къмъ югъ. Наклонна се прави едната страна на браздата, за да могатъ нареденитѣ лозички лесно да се крѣпятъ и да получаватъ въ основата си по възможность по-вечко прѣстъ. Внимава се пжпката да е обрнута къмъ югъ, за да може слънцето по добръ да я стоцлюва и за да може покаралия лѣторастъ, безъ да се подвива, да намѣри вѣртикалното си положение.

За да се спази еднакво направлението на всичкитѣ засаждани лози и да се опрѣдѣли точно разстоянието между тѣхъ, по горния ржбъ на наклонната бразда се полага дъска 3—4 метрова, на която има дѣлѣния съ цвѣтенъ моливъ,

мастило или боя нѣкаква, съгласно установеното разстояние (8 – 10 с. м.)

При нареждането на лозитѣ, по налонната страна на браздата се прави съ прѣстѣ по една браздичка отгорѣ надолу, върху които браздички се полагатъ отдѣлнитѣ лози, като се гледа безъ друго, пжпкитѣ на калемитѣ да сж наравно съ повърхността на земята (горния ржбъ на браздата) и всички на едно равнище; обстоятелство важно, за да могатъ всички пжпки еднакво да се заровятъ.

Наредени по тоя начинъ лозичкитѣ, пристжпва се къмъ запълването на браздитѣ съ прѣстѣ, като се гледа въ дѣното да се постави по ситна земя. Като се затрупатъ подложкитѣ на една височена отъ основата на 10 – 15 с. м., добръ е да се понаторятъ съ торъ, който лесно още сжщото лѣто ще укаже дѣйствието си. И така, върху натрупаниятъ по браздата земенъ пластъ ить 10 – 15 с. м., се разхвърля много добръ разложенъ обореси торъ въ размѣръ 120 клг. на всѣки 100 метра дължина, 10 – 12 кгр. на всѣки 10 метра и т. н. Веднага върху разтлания обореси торъ се посипва суперфосфатъ¹⁾ въ доза 4 кгр. за всѣки 100 м. дължина отъ браздитѣ, или 400 грама за всѣки 10 метра и т. н.

Слѣдъ посипването на тороветѣ, браздитѣ се напълватъ до горѣ съ прѣстѣ, като въ сжщото врѣме се отваря втора бразда въ сжседния редъ. Лозитѣ се покриватъ 2 – 3 с. м. надъ върховетѣ на калемитѣ, като се гледа надъ спойката прѣстѣта да бжде много ситна; когато имаме работа съ почви по-сбити, хубаво е да употребимъ за заривка на върховетѣ, вмѣсто прѣстѣ, пѣсакъ или стѣрготини. Тази практика е полезна, тъй като нѣжнитѣ лѣторастчета, които ще покаратъ, по тоя начинъ ще намерятъ срѣдѣ много рохка, прѣзъ която безприпятствено и въ скоро врѣме ще могатъ да излѣзатъ на бѣлъ свѣтъ, прѣдъ слънчевитѣ лъчи, тъй желани отъ всѣка тварь.

Въ идния брой ще продължимъ по *отглеждането на лозитѣ въ вкоренилището.*

Д. Г. Овчаровъ.

Маркиране лозето въ трижгълникъ.

У насъ е позната тази форма на насаждане, обаче тя се прилага твърдѣ редко. Ако се посѣтятъ ония райони, гдѣто лозарството върви сравнително по напредъ, ще се забѣлжи, че твърдѣ малко или никакъ нѣма нови лозя садени въ трижгълникъ. Може да се каже, че съ малки изключения, новитѣ лозя се насаждатъ въ квадратна форма. Това е така, защото да се маркира въ трижгълникъ е сравнително по

¹⁾ Изкуственъ минераленъ торъ, съ който се дава на растенията единъ отъ най необходимитѣ елементи за тѣхния животъ — фосфоръ.

трудно, а всѣки бѣга отъ мѣчното и прѣдпочита по лесното. Но прѣимуществата, които се добиватъ отъ тригълната форма, които ние искаме да прѣпоръчаме, прѣвишаватъ многократно мѣчнотията да се маркира въ нея форма. Слѣдователно, необходимо е да се изложатъ въ възможно най лесенъ видъ за разбиране начинитѣ, по които можемъ да маркираме съ леснота въ тригълникъ. Ако мѣстото е равно и повърхността, гладка най удобно е да употребимъ домашно направенъ маркиръ. Той прѣдставлява единъ равнобъдренъ тригълникъ съ слѣдующитѣ размѣри: основа — равна на удвоената височина на тригълника, който маркираме; бѣдро — равно на даденото разстояние между главинитѣ и височина — равна на половина разстоянието между главинитѣ.

На всѣки връхъ на този уредъ се поставя по единъ шипъ, който всѣки може да нагласи по своему.

Примѣръ. Ако искаме да садимъ на разстояние 1.40 между главинитѣ въ равностраненъ тригълникъ, височината му (по питагоровата теорема) е равна на $1.40 \times 1.732 = 1.21$. Маркира ще има слѣдитѣ размѣри.

Основа — 2.42; бѣдрото — 1.40; височината 0.70. —

Съ така построенъ маркиръ, ние можемъ да си служимъ по два начина: ако го теглимъ, трѣбва да вървимъ заднешкомъ и пазимъ, щото една шипъ да върви постоянно покрай вжжето, което означава основната линия, — това при първия пѣтъ. Понататѣкъ, една шипъ върви постоянно по една отъ начертанитѣ вече линии, а другитѣ два — прибавятъ нови двѣ линии. За да не ходимъ заднешкомъ, можемъ да бугаме прѣдъ себе си маркира, стига шиповетѣ да бждатъ нагласени по начинъ, щото да не прѣчатъ.

Като прѣкараме по сжщиятъ редъ всичкитѣ линии, прѣсѣчнитѣ точки означаватъ мѣстата на лозитѣ.

Ако повърхността на мѣсто, то което ще насаждаме не е гладка и за изравняването ѝ би се направили много разноси, то въ такъвъ случай можемъ успѣшно да извършимъ маркирането съ помощта на едно вжже. Върху него трѣбва да бждатъ нанесени бѣлѣзи на даденото разстояние, посрѣдствомъ вжзли или нѣкое мѣчно и личимо срѣдство — блажна боя. Най практично е да се правятъ вжзли съ цвѣтенъ канапъ, който да минава между разсуканитѣ върви на вжжето. Съ послѣдното ние прѣкарваме едновременно линиитѣ и означаваме мѣстата на самитѣ лози. Вжжето, обаче, прѣдставлява едно сериозно неудобство, че измѣнява твърдѣ лесно дължината си при по силно обтѣгане, или пѣкъ въ зависимостъ отъ врѣмето (влажно или сухо). За да избѣгнемъ възможнитѣ и твърдѣ неприятни погрѣшки, необходимо е да употребяваме вжже отъ по голѣмъ калибъръ и да правимъ по често провѣрка на разстоянията между бѣлѣзитѣ.

Съ металическата верига могатъ съвършенно да се избѣгнатъ тѣзи неудобства. Колкото се отнася до правилното прѣкарване на линиитѣ, ние си помагаме и съ канапъ, обтѣгнатъ между жалонитѣ, покрай които, посрѣдствомъ веригата фексираме мѣстата на лозитѣ.

И при двата начина за маркиране, означението мѣстата на лозитѣ става посрѣдствомъ колчета.

Вършината, отъ каквито и да сж дървета, може да даде прѣкрасенъ материялъ за колчета. Лозовитѣ прѣчки могатъ сжщо да се употребятъ за сжщата цѣль.

Самото маркиране въ тригълникъ съ горѣпомѣнатитѣ сръдства се извършва по слѣдния начинъ:

Покрай една отъ странитѣ на мѣстото си прѣкарваме една основна права линия посръдствомъ жалони (за по пространни мѣста). Между жалонитѣ обтѣгаме вжжето. До самитѣ бѣлѣжки, винаги отъ една и сжща страна на вжжето, забиваме колчета. Въ единия край на основната линия си построяваме равностраниченъ тригълникъ по слѣдниятъ простъ и твърдѣ практиченъ способъ: вземаме въ ржка вжжето до 6-то дѣление; началото му поставяме въ началото на основната линия, шестото дѣление пѣкъ прикрѣпваме при третото колче на сжщата линия. Хващаме третото дѣление по вжжето и обтѣгаме напрѣдъ, въ резултатъ добиваме единъ точенъ равностраниченъ тригълникъ, който има всѣка своя страна равна на 3 дѣления. Външната страна на така построенъ тригълникъ я продължаваме по цѣлото пространство. На произволно разстояние отъ началната точка по основната линия, правимъ сжщото построение на другъ равностраниченъ тригълникъ и продължаваме оная страна която е паралелна на първата продължена. Сега вече, като съединяваме добититѣ по тоя начинъ точки, чрѣзъ успоредни линии на основната и ги продължаваме до границитѣ на мѣстото, ще постигнемъ гонимата цѣль — маркиране въ равностраниченъ тригълникъ на цѣлото мѣсто.

Маркирането въ тригълникъ има много прѣимущества, както се каза още въ началото:

1) Поради скжпотията на работната ржка, ние сме длѣжни да се стараемъ да я замѣстимъ съ машината. Обработката на лозето посръдствомъ култиватора и плуга се извършва по лесно и по добрѣ при формата тригълникъ, понеже можемъ да оремъ свободно въ три направления. За обработка на ржка остава твърдѣ малко — около самитѣ главини.

2) Ако прѣдположимъ, че коренитѣ се разпространяватъ концентрично около главината, то при тригълникъ, остава по малко незаето отъ коренитѣ пространство, отколкото при квадрата.

3) На равни пространства и еднакво разстояние между главинитѣ, при формата тригълникъ се вмѣстватъ повече главини на декаръ отколкото при квадратн та, което ще рече, че при първата земята се изпозува по добрѣ.

Ал. Ст. Карделевъ.

Засаждане лозитѣ на постоянно мѣсто.

Прѣди всичко, мѣстото за лозе трѣбва да бжде риголвано (обърнато) поне на една дълбочина отъ 60 см. (два лизгара), като се гледа да се изхвърля изъ хендека *всичката* изкопана прѣстъ.

Най-добър е мѣстата, които ще се засаждатъ прѣзъ пролѣтѣта, да се обръщатъ рано на есень (края на августъ или началото на септември), като се помни, че колото по-рано стане риголването, толкова по-добър.

Растоянието, което трѣбва да се спазва при засаждането, се обуслова отъ сорта-подложка и отъ самото естество на почвата. При по буйнорастящи сортове и при по-богати и свѣжи почви, растоянието между лозитѣ и редоветѣ обикновено е по голѣмо (1'30—1'40 м.). Когато имаме работа съ подложки, които по своето естество, не растатъ буйно, или пъкъ ще засаждаме лозето си въ мѣста по скоро бѣдни и сухи и съ изложения лесно нагрѣваеми — растоянието може да бжде намалено до 1'20 м. Най-удобното, отъ практическа гледна точка, разположение на главинитѣ е квадратно.

Нѣколко дни прѣди посаждането изкопаваме дупки на мѣстото на всѣка лоза, дупкитѣ трѣбва да иматъ дълбочина 40—45, см. ширина пакъ толкова.

Засаждането непрѣменно трѣбва да става, когато почвата е изсъхнала или най-малкото изпрѣхнала. Ако лозитѣ сж биле запазени прѣзъ зимата отъ самитѣ лозари, добър е да ги изваждатъ отъ мѣстото, гдѣто сж биле спазени, веднага прѣди засаждането. Ако ли пъкъ лозитѣ сж купени отъ нѣкой пепиниеристъ по рано, трѣбва наново да се запазятъ до деня на засаждането, като се заринатъ въ малки хендечета, една педя надъ спойката. Лесно е да се разбере, че и при прѣнасянето на лозитѣ до лозето, трѣбва да се внимава тѣ да не се излагатъ на слънцето и вѣтъра; това обстоятелство е особено важно при ония случаи, гдѣто лозето отстои на значително растояние отъ населеното мѣсто.

Прѣди самото засаждане се съкращаватъ по силнитѣ и добъръ разположени коренчета, по възможностъ низко при основата (0,5—1 см.); по този начинъ новитѣ коренчета набождатъ по силни и въ по скоро врѣме. Ако съкращаването на коренитѣ е било правено по рано — прѣди запазването на лозитѣ напр. — подновяването на старитѣ отрѣзи по коренчетата, прѣзъ врѣме на засаждането, е практика наложителна. Всички коренчета слаби, наранени или злѣ разположени се отстраняватъ.

Прѣди самото засаждане сжшо се съкращава и лѣтораста, изкаралъ отъ пжпката на калема; когато тоя лѣторастъ е достѣчно развитъ, го отрѣзваме на една видима пжпка отъ основата, а ако е слабъ — само на спяща пжпка.

По тоя начинъ лозитѣ сж готови да бждатъ засадени. При поставянето на лозитѣ въ дупкитѣ, трѣбва да се гледа присаденото мѣсто (спойката) да остане поне 2 см. надъ земята; това условие се явява като прѣчка за бързото развитие на роснитѣ коренчета, които лозаритѣ тѣй старателно трѣбва да избѣгва.

Въ дъното на дупката се поставя по ситна прѣстъ, добъръ почистена отъ коренчета и други остатѣци отъ трѣви; съ тѣй ситна прѣстъ се затрупватъ коренчетата и основата на подложката на една дланъ, като прѣстъта се прѣтѣпче добъръ съ кракъ, за да прилѣгне къмъ подложката и коренитѣ.

Наторяването на отдълнитъ лози, прѣзъ врѣме на засаждането имъ, е отъ голѣма полза, особено въ мѣста бѣдни и при сортове, които се нуждаятъ отъ повече храна въ почвата. Наторяването обикновено се прави съ добръ изгнилъ оборски торъ, който се разтила въ дупката, надъ загъпаната съ кракъ прѣстъ; отъ голѣмо значение за нормалното развитие на бъдещата лоза ще е смѣсването оборския торъ съ малко суперфосфатъ*) — 40—50 гр. за лоза, който суперфосфатъ се посипва върху оборския торъ и послѣ се заирупва съ още земя, догдѣто се запълни дупката. Добръ е да се внимава оборскиятъ торъ да не допира направо до коренитъ и подложката, защото е лесно да се появятъ по тѣхъ всѣвъзможни плѣсени.

За да може прѣстѣта добъ да прилегне къмъ коренитъ и подложката, нека при посаждането да се налѣе на всѣка лоза по 2—3 литри вода; това разбира се е възможно тамъ, гдѣто наблизю има вода, или пъкъ изнасянето ѝ не коштува много.

Веднага съ засаждането на лозитъ, тѣ се покриватъ съ една купчина земя, достатъчно широка въ основата и толкова висока, за да може да покрива добръ горнитъ части на лѣтораситъ (отрѣзанитъ). Ако вслѣдствие на силни дъждове или други стихии, купчинитъ се развалятъ и лозитъ слѣдователно се пооткриватъ, ще трѣбва да се бърза съ поправянето имъ.

Отглѣждането на лозитъ, въ първата година на посаждането имъ, се състои въ по честото имъ прѣскане съ разтворъ отъ синъ камъкъ и варъ, почистване роснитъ имъ корени, почистване на почвата съ прѣкопаване и плѣсене и пр. — работи които сжщо трѣбва да се знаятъ, но немогатъ да бждатъ прѣдметъ на настоящата статия.

Г. Д. Овчаровъ.

ИЗЪ СПИСАНИЯТА.

Защо е нужно да забранимъ вноса на амер. лози.

По въпроса, да се забрани ли вноса на американскитъ лози у насъ и кога, въ събора на пепиниериститъ станаха най-продължителни и оживени разисквания. Едни, схващайки въпроса, какво забранението ще се отрази злѣ лично за тѣхъ, като не ще има отъ гдѣ да взиматъ материялъ и работятъ, искаха забранението му, но съ късна дата — 1914 год.; когато болшинството, *исхождайки отъ общото благо и интереситъ на нашето ново лозарство*, искаха забранението на вноса и то, колкото по-рано, толкова по-добръ, ако и да съзнаватъ, че слѣдъ забранението на вноса ще стане единъ кризистъ за тѣхъ самитъ и лозарството ни.

Кои сж причинитъ за тази солидарностъ и самопожертвуване на пепиниериститъ и защо, колкото по-рано се забрани вноса, ще бжде по-добръ, се вижда отъ слѣдующето:

*) Суперфосфатътъ е единъ отъ искусствениитъ минерални торове, съ който се дава на растенията фосфоръ—елементъ тѣй важенъ за тѣхния животъ.

1. Защото се самопризна отъ всички пепиниеристи, па даже и импортъори на американски пръчки у насъ, че внасяниятъ отъ странство материалъ е *недоброкачественъ* и то, или защо се събира отъ различни мѣстности въ Франция и като така е *неаклиматизиранъ* за нашитѣ условия, или защо често пжти бива *недозрѣлъ* или *тънъкъ*, или най-послѣ *смѣсенъ* съ сорти, които нѣматъ никакво значение за нашитѣ условия.

2. Защото се констатира факта, че отъ страна на нашитѣ търговци, не можа да става изборъ на материяла, било по зрѣлостъ, или сорти, тъй като Французскитѣ търговци се *налагатъ* на нашитѣ, — както на пазаря въ Франция, тъй и нашитѣ митници, та прокарватъ и боклука си.

3. Защото се посочи и това обстоятелство, че при събирането на франц. материалъ изъ самата Франция, както и при транспорта и опаковката му, ставатъ случки, да се *разкарва* единъ материалъ съ стотинѣ километри, безъ да е опакованъ, или кога се опакова, да се навързва съ телове и притиска съ всевъзможни машини, които *олузватъ и смазватъ* вънкашнитѣ пръчки на снопчетата и ги правятъ свършено негодни за употрѣбление; и най-послѣ,

4. Защото се знае отъ всички, че при транспорта на пръчкитѣ за въ България, който трае мѣсецъ и повече, както и при провѣрката имъ на нашитѣ митници, тѣ често пжти се поврѣждатъ до такава степенъ, че просто *изсъхватъ*, та е нужно съ недѣли да се киснатъ и съживяватъ.

Е, пита се тогава, възможно ли е нашия пепиниеристъ и лозаръ да разчита на добри резултати отъ този материалъ, даже и тогава, когато той е билъ *стличенъ*, но на мѣстото си въ Франция? Отговора е — не! И това трѣбва да се признае отъ всички ни, защото тукъ именно е *най-болното мѣсто* на нашето ново лозарство. Това е и главната причина дѣто виждаме, че отношенията между пепиниеристи и лозари се отбѣгватъ, като отъ една страна, пепиниериститѣ се оплакватъ отъ професията и недоходността ѝ, а отъ друга страна, лозаритѣ се оплакватъ пѣкъ отъ тѣхнитѣ лъжи и измами! Лъжи и измами отъ страна на пепиниериститѣ има, но може ли да ги нѣма, когато всички признаваме, че общия % добри лози, които се получаватъ при присаждането на франц. пръчки е едвали 20 — 25 %, а понѣкога и по-долъ отъ 10 % и че отъ 1,000 метра франц. пръчки при добъръ материалъ едва може да съ извадятъ 2000 — 2500 рѣзника, а когато пръчкитѣ сж примѣсени съ тънки — до 1600!, какъвто бѣше случая съ миналогодишната пратка за лозар. опитна станция въ Плѣвенъ. А това значи, че производството на просадения материалъ у насъ е много скѣпо, тъй като за да се получатъ 1000 присадани лози, трѣбва да се присадятъ 4 — 5000 рѣзника = 2000 метра, на стойность 110 лева и за присаждане и отглеждането имъ 120 — 130 лева, значи всичко 240 — 250 лева. Какъ тогава трѣбва да ги продава пепиниериста и отъ гдѣ ще извади печалбата си? Отговора е, или като ги продава по 300 — 400 лв., или като ги смѣси съ по-доброкачествени и повиши %, а това е вече измама, отъ която се оплакватъ лозаритѣ.

Причината за тази измама е малкия $\%$ годни лози, а главния виновникъ за този $\%$ е *недоброкачествения или поврѣдения французски материалъ.*

А крайния резултатъ отъ всичко това е, *че нашето ново лозарство стана много скъпо и затова възобновлението на лозята ни върви съ костенушки крачки като сѣщеврѣменно се основаватъ и лозя пълни съ недостатъци.* И не французитѣ ни сж крави за това, а самитѣ ние, че съзнаваме злото и продължаваме да го вкарваме въ страната си.

Единъ специалистъ констатира факта, че до прѣди филоксерата нашитѣ стари лозя сж били около 120,000 ha, а сега имамъ възобновени само около 7,000 ha и то за единъ периодъ отъ — 12 години. Значи, ако се върви така, то старото ни лозарство ще бжде възобновено чакъ слѣдъ 200 години!! Какво да се прави тогава?

Ето, този въпросъ се задаватъ пепиниериститѣ и отговора на всичко намиратъ въ забранението на вноса, *което ще наложи основаването на маточници у насъ.*

Забранението на вноса, казватъ тѣ, е необходимо, за да се накараме самитѣ ние да си направимъ маточници и по този начинъ се отървемъ отъ злото — франц. материалъ. Обаче, маточници не можемъ да основемъ до тогава, додѣто се не забрани вноса: 1) защото никой не ни гарантира, че французкитѣ търговци нѣма умишлено да понижатъ цѣнитѣ на материяла си за 2 — 3 години и ни заставятъ да изкоренимъ маточницитѣ си; 2) казвамъ, че не сж капиталисти, та да могатъ едновременно да вложатъ капитала си за основаване на маточници и за присаждане, а гледатъ по лесно — за една година да прѣкупятъ прѣчки, присадятъ продадатъ и видятъ печалбата си.

Но всички единодушно признаватъ, че ако да имаше достатъчно нашъ материалъ, злото щѣше да се избѣгне и то 1) защото пепиниериста ще бжде и производителя на суровия материалъ и ще се старае да го отгледа добрѣ, за да получи и по-голѣмъ $\%$ на прихващане; 2) защото тукъ всички поврѣди, които ставаха съ франц. материалъ ще се избѣгнатъ; 3) защото материала ще бжде чистъ по сорти и аклиматизиранъ, та пепиниериста нѣма да бжде *маменъ и нѣма да мамъ*; и най-послѣ 4) защото $\%$ на годинитѣ лози ще бжде много по-голѣмъ 50 — 60 $\%$, каго въ Франция и Австрия и тогава производството на присаденитѣ лози нѣма да струва 200 — 250 лева, а едва ли 100 лева, което пъкъ ще направи да поевтинѣе материала и да се засили възобновлението на лозята ни.

Нѣкои по заможни пепиниеристи, даже прѣди 5 — 6 години сж съзнали прѣимуществовата на мѣстния материалъ, собствено производство и отъ година на година основаватъ нови маточници, но за съжаление тѣ сж малко; когато болшинството пепиниеристи сж бѣдни и при всичкото си желание да иматъ маточници, неможаха да си основатъ такива, защото се бояха отъ конкуренцията на държавнитѣ расадници и французки прѣчки.

Понеже стана дума за държавнитѣ расадници, то ще спомѣна, че и тѣхния материалъ не е всѣкога добъръ, но причината тукъ е въ

основанието имъ, защото повечето сж поставени на низки мѣста, та прѣта недоузрѣва и затова се налага *едни да се закриятъ, а други разширатъ или основатъ.*

На края ще кажа нѣколко думи по-отношение мнѣнието на тѣзи, които сж противъ забранението на вноса, или го искатъ, но съ дата 1914 год. Тѣхнитѣ съображения сж, че щѣло да се спрѣ новото ни лозарство и искусствено покачатъ цѣнитѣ на присаденитѣ лози тѣй като, сега за сега, въ България се прѣработвали годишно около 20 милиона рѣзници, отъ които 10 тѣхъ — сж французски. Тѣ желаятъ съ продължението на вноса до 1914 год. да се даде възможность на пепиниериститѣ и лозаритѣ да си направятъ маточници и тогава да се забрани вноса. Идеята е похвална, но ще бжде ли това на практика? Нека не се забравя декларацията на пепиниериститѣ и бждете увѣрени, че и слѣдъ 5 години да се забрани вноса, *кризистъ пакъ ще има.* Да се помни сжщо, че днесъ за днесъ нашето лозартство *е болно и въ кривъ пѣтъ,* затова, колкото по-рано се върне, толкова ще бжде по-добрѣ! Интереситѣ даже на болшинството пепиниеристи диктуватъ да се *продължи вносъ,* защото иначе, какво ще правятъ безъ маточници и материалъ? Но общия лозарски интиресъ и инигреса на цѣлата ни страна диктува, да се забрани вноса и то още тази година, защото само тогава пепиниериститѣ и лозаритѣ ще бждатъ заставени да сядятъ маточници, като даже и тазгодишния вносъ ще бжде употребенъ за тази цѣль. Найстина за 2 — 3 години ще има застой въ лозарството и покачване цѣнитѣ на лозитѣ, даже ще има облагодѣтелствуване на едни, но това ще раздразни апетититѣ и ще накара мно-го хора да си вложатъ паритѣ въ маточници. Туй постигнато, слѣдъ 3 — 4 години ще настане *благодатъ* за лозарството, защото маточниците ще почнатъ да даватъ материалъ и нуждата ще се задоволи. Голѣмми % пѣкъ отъ прѣхващане и конкуренцията, която ще се наложи, понеже много пепиниеристи и лозари ще иматъ маточници и ще трѣбва, волю не волю, да присаждатъ — ще се *понижи* цѣната на присаденитѣ лози, а това пакъ ще наложи *избора* имъ.

Е, какво по-добро за нашия лозаръ отъ това, да има напливъ отъ доброкачественъ и евтенъ материалъ, както и свободенъ изборъ? Ето, тукъ трѣбва да бжде идеала на всички ни, а постигне ли се това, възобновлението на лозарството ни ще трѣгне бодро напредъ и полека-лека българския пепиниеристъ ще си отвори пазаръ и въ Турция. Тогава вече, ние ще бждемъ Франция на изтокъ, а Турция — България! Обаче, това нѣма да стане, нито съ промѣни, нито съ закончета, *а съ радикалната мѣрка — забранението на вноса, което ще наложи основаването на маточници у насъ.*

Д. Дюлгеровъ.

Х Р О Н И К А

Управителния съвѣтъ на дружеството на Бълг. пепиниеристи ще се събере въ София на 15 май за да уреди екскурзията на членоветѣ си и да направи нови покупки прѣдъ г-на министра на земледѣлието и държавнитѣ имоти за удовлетворение на исканията на пепиниериститѣ, исказани на събора на 5 февруари.

Сжщо ще вземе рѣшение по събора, който ще се състои прѣзъ августъ въ Ст. Загора.

Изъ Лозарската опитна станция въ Плѣвентъ. Въ редакцията се получи писмо, съ което ни съобщаватъ, че на г. Н. Ивановъ, жителъ отъ гр. Плѣвентъ, още прѣзъ есенъта му се развалило 40 — 50 ведра вино. Искало му се да го поправи, за което и прѣдалъ проба въ опитната лозарска станция за анализа, като очаквалъ въ кжсо врѣме да му съобщятъ резултата. Обаче, и до днесъ не билъ получилъ никакъвъ отговоръ. Ние се задоволихме да съобщимъ само факта, безъ обидната форма, въ която е облеченъ.

Чрѣзъ списанието сж отпрввяни и другъ пжтъ по други въпроси запитвания до опитната станция, та и да запитваме, струва ни се, че не ще се удостоимъ съ отговоръ отъ високото мѣсто и по този начинъ, Г-нъ Н. Ивановъ, е възможно да останете неудовлетворенъ.

Ето защо, Ви съвѣтваме да се отнесете съ писмо до завѣдующия опитната станция. Ако и вамъ не се отговори, даваме ви втори съвѣтъ — не повтаряйте, не нарушавайте

спокойството на шефътъ. Най-сетнѣ, що бързате толкозъ, г. Ивановъ? Възможно е вашето вино да стане изкупителна жертва — за въ бждаще, когато и него и васъ нѣма, да се опомене въ нѣкое научно съчинение, или най-малкото въ форма на свѣдѣние печатано нѣкъдѣ.

Нека не ни винятъ читателитѣ, че се впускаме въ допускания. Когато не ни се отговаря, ние сме въ правото си да допускаме. Колкото за насъ, ния всѣкога ще печатимъ, когато чрѣзъ списанието се отправятъ запитвания. И то само, ако иматъ основание. Това ще правимъ не отъ тепегьозликъ, не отъ удоволствие, а отъ уважение къмъ тия, които биха се отнесли чрѣзъ насъ, като съ това изпълваме единъ дългъ.

Подрѣзка на лозята. На 17 мартъ г. Овчаровъ, учителъ-лозаръ при Плѣв. лозарско-овощарско училище, държа бѣседа по прѣдстоящитѣ и по-важни работи въ лозята. Рѣзидбата, като най-важна работа, я разгледа по обстойно. За забѣлѣзване е, че мнозина лозари сж взели подъ внимание, както упжтванията му дадени въ тая бѣседа, така и статията му по тоя въпросъ, печатана въ кн. 6. Ако тоя начинъ е приложенъ безъ измѣнение, ще се очакватъ по-добри резултати въ плодородието, защото съ това ще се избѣгне най-важната грѣшка, която лозаритѣ правятъ често, като правятъ нови лозя, а поддържатъ старата подрѣзка.

Прѣмиитѣ за маточницитѣ още не изплатени. Втори пжтъ запитваме г-на Министра на земле-

дѣлието и държавнитѣ имоти, кога ще се изплатятъ премиитѣ за майкитѣ.

Навѣрно г-нъ Министра има свѣдѣние, че притежателитѣ на майки сж доста заобогатѣли. Или пъкъ друго още по сигурно. Осигори имъ се пазаръ и прѣмиитѣ могатъ да не се изплатятъ—ще се употребятъ сумитѣ за по-доходни цѣли.

Ние съжеляваме само, че не ще могатъ се даде свѣдѣние за хвърленитѣ прѣчки. Тази година въ Плѣвентъ ще има материялъ да се изгори. Мнозина, които се надѣваха да го продадѣтъ, ще варятъ чорба съ него. Ния сме съгласни че тоя материялъ с боклукъ, защото е повечето второкласенъ. Но изъ този боклукъ, не докаранъ изъ задъ граница, ще изникне нашето лозарство. Дайте възможность на тоя боклукъ, да се прѣвърне въ стока и вия ще се отървете отъ чуждестранния. Това се налага не отъ спекулативни цѣли или пъкъ да продаваме патриотизмъ, а отъ интереситѣ на лозарството. Но за това другъ пжтъ. А сега само питаме, този който тази година изгори лози, ще ли смѣе да произведе втори пжтъ

Новиятъ начинъ на зеленото присаждане. Мнозина около Плѣвенско посаждаха дивачки за да ги облагородятъ на зелено. Една прѣчка подвиваха, останалитѣ изрѣзваха и продаваха. Удряха я на два кяра. Хемъ лозето стане по экономично, хемъ се и изкара лѣщо. Печалнитѣ резултати скоро послѣдваха. Нито продавача имаше заредено и здраво лозе, нито купувача. Най-ясно доказателство дадоха зеленицитѣ отъ миналата година. Това ни наведе на мисълта, че подложката можъ да е зелена, макаръ и да не е въ меко, а въ твърдо състояние.

Сега бързатъ да опитатъ и но-

виятъ начинъ не толкозъ прѣпоръчанъ, опомѣнатъ въ реферата на нашия сътрудникъ г. Дюлгеровъ, въ кн. VI като, приложимъ и съ добри резултати въ сухи години и то за малки пространства. Най сетитѣ, нашитѣ плѣвналии, като се опариха отъ зеленицата, а иматъ засадени парчета съ дивачки, рѣшиха да опитатъ и тоя начинъ, за да се отървятъ за винаги отъ зеленицата.

Плѣвенски лозари. Лозарското дружество въ Плѣвентъ, поканва на събрание всички лозари на 29 априлъ — Недѣла въ салона на дружество Съгласие, гдѣто учителя Д. Г. Овчаровъ ще държи сказка на тема: „*филизене, прѣскане и кършене на лозята*“

Най-послѣ Кр. Тополски началникъ на лозарската опитна станция въ Плѣвентъ — бившиъ редакторъ на сп. „Пепиниеристъ“ е испратилъ писмо до прѣдседателя на дружеството на Българ. пепиниеристи, съ което го моли да бжде опровергано всичко писано по неговъ адресъ. Понеже писмото е получено късно, сега неже може да му се отговори, но само ще го молимъ да ни отговори, кое е нему угодно да бжде опровергано и кое не е вѣрно отъ писаното до сега.

Видялъ билъ кн. 6 на списанието и билъ жалъкъ пжтъ въ който е тикнато. Ние ще го молимъ да прочете кн. 6 и всички останали, а не само да ги вижда, но и покаже по добъръ пжтъ.

Нека не си жали толкозъ труда а опровергае самъ всичко, което намира, че не е въ съгласие съ истината, ние всѣкога сме готови да помѣстимъ всичко, което би пожелалъ, за да се разберемъ и искараме истината на яве.

Молимъ извиеение отъ читатели-тъ, за гдѣто закѣснѣ излизането на кн. 7, поради притрупаната работа въ редакцията, кждѣто редакторската, администраторска и касиерска длъжности се изпълняватъ отъ едно лице. Отъ друга страна за да се прѣработятъ списъците на постояннитѣ абонати, трѣбваше да се почака малко, за да не се отпечатватъ излишни книжки.

Кѣсни слани. Напоследѣтъкъ паднаха кѣсни слани, които сж нанесли чувствителни поврѣди. Точни свѣдения, както и за степенѣта, още нѣмаме отъ всѣкъждѣ.

Новъ сътрудници. Че приематъ да бждатъ сътрудници на списанието ни, съобщиха г-нѣ Х. Кантарджиевъ, директоръ на подвижната землед. катедра въ гр. Пловдивъ и г-нѣ И. Хранковъ, управителъ на Евксиноградскитѣ лозя.

Въ интересъ на списанието. Редакцията съ задоволство конста-

тира, че мнозина учени лозари се притекоха на помощъ съ трудоветѣ си, макаръ и да не сж съобщили, че приематъ да бждатъ постоянни сътрудници. Тази заинтересованостъ която е въ интереса на списанието, ни радва и дава надежда, че то, съ тѣхната помощъ ще бжде вѣренъ другаръ на лозари и пепиниеристи.

Нови книги. Библиотеката „Разуменъ земеделѣлецъ“ е издала:

1. Наставления за купуване, употребление и запазване земл. орждия и машини.

2. По важни практически работи при новитѣ лозя отъ Д. Г. Овчаровъ, учитель-лозаръ при Плевенския земл. институтъ.

Книжката съдържа въ кратце най необходимитѣ работи въ лозето.

Прѣпорѣчваме я на лозаритѣ, като добъръ тѣхенъ упжтвачъ, още повече че струва само 30 ст.

Наредби и съобщения отъ дружеството и редакцията.

Умоляватъ се всички членове на д-твото на Българскитѣ пепиниеристи да си внесатъ членския вносъ (6 лева) за второто полугодие.

5000 екземпляра. Съобщаваме на нашитѣ абонати и читатели, че отъ сп. „Пепиниеристъ“ кн. 6 прѣснахме въ 5000 екземпляра на поз-

пати лица и общини въ по-лозарскитѣ околии. Отъ всичкитѣ имаме повърнати само около хиляда и то повечето съ погрѣшени адреси.

Нови абонати. Изпращаме нашитѣ благодарности на всички ония, които съ писма ни насърдаваха въ новоначатеното дѣло и съ писма поискаха списанието ни.

Въ отговоръ на това имъ съобщаваме, че ще употребимъ всички

усилия за да отстоимъ приетитѣ положения въ събора. На всички, които поискаха да бждатъ абонати изпратихме послѣдната книжка.

Мнозина поискаха и изтеклитѣ, които незабавно имъ се изпратиха.

Напослѣдъктъ се изчерпа кн. 2. Обаче, ния се позволихме да имъ ги изпращае безъ нея, като сме увѣрени че ще останатъ доволни.

Нови кореспонденти. Съобщаваме на нашитѣ читатели, че редакцията е направила постѣпки да има кореспонденти и отъ Франция, Италия и Австрия.

Ако до излизането на слѣдующата книжка ни отговорятъ, ще имъ съобщимъ имената. Сжшото ще

сторимъ и за ония лица, които ни съобщиха, че приематъ да бждатъ кореспонденти въ центроветѣ, въ които не бѣхме опрѣдѣлили такива.

Умоляватъ се кореспондентитѣ да дадатъ въ редакцията свѣдения:

1. Какъвъ процентъ сж пострадали лозитѣ отъ сланата въ района имъ.

2. Кога е привършено вкоренянето на облагороденитѣ лози и какво количество сж облагородени въ района имъ.

3. Какъ сж маточницитѣ и какъ вото намѣрятъ за нужно

Свѣдения отъ кореспондентитѣ и други лица.

По рѣзидбата на лозята. — Двѣ години отъ като съмъ въ Евксиноградъ, рѣзидбата извършваме прѣзъ есенъта и зимата. Почваме отъ 1 — 15 ноември и то съ най-старитѣ и изтощени лозя и продължаваме прѣзъ цѣлата зима, когато врѣмето позволява, като свършваме съ най-младитѣ и силни лозя. Практикуваме обикновената чепова рѣзидба — на късъ и дълъгъ чепъ. Рѣзидбата извършваме изведнажъ, т. е., както трѣбва да се порже всѣка лоза и прѣчка, а не съ прѣдварително прочистване. Този начинъ на рѣзане е подходящъ и дава добри резултати за тукашния край — при тукашнитѣ климатически, поч-

вени и економически условия и при сегашното състояние на лозята.

Доста варненски лозари вършатъ рѣзидбата си тоже по горѣказания начинъ и прѣзъ указания периодъ.

Почти всички наши кореспонденти дадоха свѣдения, че облагородяването е почнато отъ 1—5—10 мартъ т. год. Почти всички отопляватъ. Слѣдъ отоплението сж биле заставени да държатъ материала при по низка температура, поради лошото врѣме за вкореняване. Понеже всичкитѣ свѣдения сж почти еднообразни, то не намираме за нужно да ги съобщаваме по отдѣлно.

Практически съвети.

Фалшифициранъ синъ камъкъ.

Мнозина лозари се оплакватъ отъ синия камъкъ. Макаръ, че сж спазили всички моменти, пакъ лозята имъ сж останали безъ листа. Дали дѣйствително е имало такъвъ, ние не знаемъ. За това има думата Лозарската опитна станция въ Плъвентъ. Но ако е имало такъвъ, той не може да съдържа друго, освѣнъ зеленъ камъкъ (железенъ сулфидъ), който самъ изгаря листата веднага слѣдъ поръсването.

Който иска да бжде сигуренъ въ покупката му — това по отношение на качеството, нека изпрати до $\frac{1}{2}$ кгр. въ Лозарската опитна станция въ Плъвентъ. Анализата се леко извършва и въ два-три дена резултата ще се знае. Външния признакъ на чистия синъ камъкъ е чисто синъ цвѣтъ, дори тъменъ. Отбѣгвайте тоя, който има синьо зеленикавъ цвѣтъ.

Гответе се за ръсене на лозята. Обръщаме вниманието на всички лозари да си набавятъ синъ камъкъ, пръскачки, бурета и въобще да бждатъ готови за ръсене на лозята, *за да не ръсятъ когато е вече късно.* Всѣки може да си направи смѣтка (отъ досегашната работа), колко синъ какъкъ и колко пръскачки му сж потребни за да може да свърши реченото за единъ денъ, защото не се знае слѣдующия, какъвъ ще е и колко ще трае лошото врѣме. Прѣсни сж примѣритѣ. Нека лозаритѣ взематъ поука. *Първото ръсене непременно да се направи до 10 май.* Нека се знае

и добръ запомни, че лозата диша съ листата. Както е невъзможно човѣкъ да живѣе безъ бѣлъ дробъ, така е невъзможно и лозата да расте безъ листа. По дѣйствието си маната се сравнява съ туберкулозата. Съ тая разлика само че послѣдната иска грамадни срѣдства за лѣчение, а маната не. Не жалѣте срѣдства за синъ камъкъ и пръскачки, нито едното не е скъпо въ сравнение съ дохода, който ще се получи при опазване на лозето.

По облагородяването. — Миналата година почнахме облагородяването на 16 IV и до края на сжщия мѣсець бѣ свършено. Вкореняването извършвахме направо — безъ прѣдварително и изкуствено отопляване. Този начинъ дава, сравнително по-малкъ процентъ прихванати лозички, но азъ го прѣдпочитамъ и прѣпоръчамъ на всички и особено на онѣзи, които облагородяватъ за себе си. И дѣйствително, при всичко че миналата година облагородихме чуждостраненъ дивъ материалъ (французки), които бѣ полузавѣхналъ и значителна частъ отъ него недостатъчно годенъ за присаждане поправи тънкоостъта му, пакъ имаме добъръ резултатъ.

Тази година облагородяването ще почнемъ къмъ 10—12 априлъ още повече, че вслѣдствие на послѣднитѣ дъждове, въздуха и земята се доста охладиха.

Садете акация за колове на лозята! Напоследъкъ доста поскъпнаха коловетѣ. Мнозина се запитъ

ватъ: по какъвъ начинъ да се сдобиятъ съ евтини и дълготрайни колове. Нѣкой даже правятъ опитъ съ желѣзни, обаче и тѣ не падатъ на смѣтка. Едничкото дървесно растение, което съ своя буенъ растежъ и трайностъ заслужва внимание е акацията. Както люцерната замѣни много други трѣви, като дава възможностъ отъ малко пространство да се получава по-голямъ доходъ, така и акацията ще замѣсти другитѣ дървета.

На тая мислькъ ни навежда слѣдната сравнителна таблица за трайността на коловетѣ:

	Употрѣбени безъ никакво срѣдство	Напити съ синь к2- мѣкъ
Джбъ . .	14	24
Кестень .	16	26
Акация .	15	25
Борикови	7	14
Елхови .	4	9
Букъ . .	3	8

Тая таблица вземаме отъ ржководството на г. Сираковъ.

Неизлишно считаме да поменемъ и какъ става напояването имъ съ синь камѣкъ. За тая цѣль се направя въ широкъ съдъ 5% разтворъ отъ синь камѣкъ, въ който се поставятъ коловетѣ съ долнитѣ си крайща да киснатъ 2-3 седмици.

Има и други по-сигурни и по-сложни срѣдства. Но до колкото знаемъ болшинството отъ нашитѣ лозари въ бързината си употрѣбаватъ коловетѣ повечето безъ всѣкакви срѣдства.

Въ туй отношение акацията ги твърдѣ улеснява. Отъ таблицата се вижда, че тѣй употрѣбена отива сами 1 год. по-малко отъ кестеня, но въ замѣна пѣкъ на това въ рас-

тояние на 3—4 год., въ силни мѣста, акациевата гора става годна за колове.

Мнозина сж се заемали да си приготвятъ сѣменице, отъ което ла се сдобиятъ съ малки фиданчета за посаждане, но липсата на умѣние ги е докарвало до обратни резултати.

Ето защо, прѣдъ видѣ настѣпвающия сезонъ за посѣването му ще дадемъ и нѣкой упѣтвания. Прѣди всичко сѣмето трѣбва да е брано отъ дървета по-стари отъ 14 години. Може и отъ по-млади 10—14 год. но тѣхната кълняемостъ е отъ 20—25%. Прѣди посаждането сѣмето се поставя да кисне около двѣ денонощия. Мѣстото, въ което ще бжде посадено, трѣбва да е риголвано, но ако врѣмето не е позволило за това, може да се изоре дълбоко. Тѣй приготвеното мѣсто се раздѣля на парцели не по широки отъ 1'30—1'50 м., въ които се правятъ бразди по на 10—15 см. Въ тия бразди се посѣватъ сѣмената едно до друго, като се зариватъ 2—4 см. дълбочина — въ по-влажнитѣ почви по-малко, а въ по-сухитѣ повече.

Прѣзъ лѣтото се поливатъ, плѣватъ и окопаватъ спорѣдъ нуждата. На слѣдующата пролѣтъ се разсаждатъ, ни по рѣдко, кждѣто като пристоятъ сж готови за посаждане.

За да не става нужда отъ разсаждане втората година могатъ да се посаждатъ въ редове както кукуруза, като се прави смѣтка да се постави между всѣки два реда (40—50 см.) единъ отъ други празни редове за минаване прѣзъ врѣме на работа. Въ добри сѣменища, често пѣти могатъ да станатъ нѣкои още първата година за посаждане на постоянно мѣсто.

Какъ да се избистрятъ болнитъ вина. Знаяно е, че вината останали сладки, вслѣдствие не пълната ферментация наесень, или пъкъ тия заболѣли отъ нѣкои болести — много мѣчно се подаватъ на избистрюване. Вжгледивата киселина, образувана отъ дѣйствието на алкохолнитъ ферменти при сладнивитъ вина и отъ патологическитъ ферменти при вина, заболѣли отъ нѣкои болести, е сериозна прѣчка за свличането и утайването на много отъ неразтворимитъ вѣщества, плавающи въ виното, както е прѣчка и за утайването на самото обистрително сръдство. Пъкъ и самитъ ферменти, биле тѣ алкохолни или болестни, при благоприятна температура напролѣтъ, се намиратъ въ постоянно движение и много неохотно се утайватъ на дъното. И най енергичнитъ обистрителни сръдства, опитани върху подобни вина, не могатъ да бждатъ ефикасни въпрѣки това, че успѣватъ да се утаятъ и да завлекатъ съ тѣхъ си много отъ размѣщающитъ вѣщества въ виното; ферментитъ пакъ оставатъ въ движение и поддържатъ мѣчно виното.

Съ едно охлаждане на винената маса 6—8° С. надъ нулата, дѣйствието и движенията на ферментитъ се замедляватъ и парализиратъ и тѣ прѣставатъ да бждатъ прѣчка за избистрюването, тъй като утайването имъ тогава е сравнително много по-лесно и бързо.

Когато ще практикуваме избистрянето рано напролѣтъ, когато температурата отвѣтъ е доста ниска и чрѣзъ отварянето, нощно врѣме или вечеръ и сутрина, прозорцитъ и вратитъ на избата, можемъ да понижимъ температурата на виното — тази подготовителна работа на бистрянето се налага.

Когато обаче бистренето на болни вина, по необходимостъ, трѣбва да стане по късно, когато не е вече тъй лесно да се понижава тѣхната температура, не остава освѣтъ да помислимъ за други сръдства, които сжшо могатъ да направятъ ферментитъ недѣеспособни и безъ значение са изхода на избистрянето на вината.

Сѣрниятъ двуокисъ (SO_2), вкаранъ въ такивато вина било чрѣзъ накадяването съ сѣра (тюкиортъ), било чрѣзъ нѣкоя соль, която го съдържа и освобождава (обикновено се практикува *калиевъ метабисулфидъ*), напълно може да замѣсти охлаждането, въ нашия случай, и да гарантира много добъръ изходъ на обистрюването. Калиевиятъ метабисулфидъ се притуря въ виното, въ размѣръ 10 гр. за 100 литри, обикновено двѣ денонощия прѣди да прѣдприемемъ бистренето.

Бистренето на болни или въ ферментация вина, трѣбва да става винаги съ избистрителни сръдства, които иматъ по силно дѣствие. Не е прѣпоръчанъ слѣдователно въ тоя случай бѣлтѣка отъ яйца, тъй като неговитъ бѣлтѣчни танати, които той образува съ танина на виното, сж сравнително леки и мѣчно се утайватъ, мѣчно свличатъ и мѣчно тиитъ на виното. Много по подходящъ се явява *желатина*, а ако искаме да не намалимъ никакъ танина и багрилнитъ вѣщества въ виното — *испанската прѣстъ*.¹⁾

Не се опитвайте прочее да бистрите болни вина, прѣди да ги охладите или насимпурите!

Д. Г. Овчаровъ.

¹⁾ Какъ става самото бистрене читателитъ ще намѣрятъ въ една моя брошура, която скоро ще се отпечата.

Д а р о м ъ

изпратихме кн. VI отъ сп. „Пепиниеристъ“ на всички познати намъ лозари, съ молба, които не желаятъ да го получаватъ, да ни я повърнатъ обратно. Такива се оказаха съвсѣмъ малко.

На всички не повърнали книжка VI изпращаме квитанции на стойностъ 1·50 лева, абонаментъ за второто полугодие, като ги молимъ да се издължатъ, още повече, че сумата 1·50 л. е доста скромна. Отъ една страна ще ни олеснятъ, а отъ друга — ще ни избавятъ отъ излишна работа.

Годишенъ абонаментъ 3 лв. за България, 5 лв. за странство.

Всичко що се отнася до списанието да се изпраща на адресъ:
сп. „Пепиниеристъ“ — Плѣвенъ.

Абонаментъ, такси за реклами, членски вноски и пр. да се изпращатъ на адресъ: Редакторъ-касиеръ на Дружеството на Българскитѣ пепиниеристи — Н. Цв. Дековъ — Плѣвенъ.

Всичко, що се отнася до Дружеството да се изпраща на адресъ: Дружество на Българ. пепиниеристи — Плѣвенъ.

Dr - bo "Cvrtane" up. T. Tubers

ВЕРИТЕЛИ

ОПИСАНИЕ
НА ДРУЖ. НА
БЪЛГ. ПЕП-СТИ
ПЛЪВЕНЪ

ГОД.
I
КН.
8.

Р.5-82.

С ъ т р у д н и ц и :

- Д. Овчаровъ, учитель-лозаръ, при Плѣв. лозарско-овощарско училище.
Д. Бъчваровъ, управит. на държ. разсадникъ край Свищовъ.
Д. Дюлгеровъ, учитель-лозаръ, въ землед. училище край Садово.
Бѣлчо Ив. Бѣлчевъ, специалистъ-агрономъ, при Ст.-Загор. катедра.
Ив. Добревъ, специалистъ-лозаръ.
Христо Кантарджиевъ, дир. на подв. земл. катедра — Пловдивъ.
И. Хранковъ, управителъ на Евксиноградскитѣ лозя.
Ал. Ст. Кардалевъ, учитель лозаръ, образцовъ чифликъ край Русе.
-

С ъ д ѣ р ж а н и е :

Дали ще бѣда чутъ?	Стр. 145.
Пероноспората (мана, балсара) и борбата противъ нея.	" 147.
Кратки и практически познания върху кършенето на лозята.	" 151.
Отглеждането на лозитѣ въ вкоренилището.	" 156.
Застраховка на маточниците.	" 160.
Позивъ къмъ лозаритѣ въ Пловдивския окръгъ.	" 162.
<i>Хроника:</i> Опровержение отъ г. Кр. Тополски. На „Модерно земледѣлие“. Нови сътрудници. Книжка 2 изчерпана	" 168.
<i>Наредби и съобщения на дружеството и редакцията:</i> Писмо изпратено отъ дружеството до Плѣв. в. е н с к и я Г р а д с к и к м е т ѣ и О к р . у п р а в и т е л ѣ	" 173.

Годишенъ абонаментъ 3 лв. за България, 5 лв. за странство.

Всичко що се отнася до списанието да се изпраща на адресъ:
сп. „Пепиниеристъ“ — Плѣвентъ.

Абонаментъ, такси за реклами, членски вноски и пр. да се изпращатъ на адресъ: Редакторъ-касиеръ на Дружеството на Българскитѣ пепиниеристи — Н. Цв. Дековъ - Плѣвентъ.

Всичко, що се отнася до Дружеството да се изпраща на адресъ: Дружество на Българ. пепиниеристи — Плѣвентъ.

Редакторъ: Н. Цв. Дековъ.